

Ovenmonden van de panoven te Oud-Zuilen 1971.
(foto Openluchtmuseum, Arnhem)

Op de rode Hollandse pan van 1875 prijken de volgende namen:

1875	Kees Bloemedaal
Jan Voorsteegh	Bet Smit
Toon Koning	Ari van Doorn
Hien Koning	Otto Delfgau
Toon Smit	Cornelis Koning
Tounus Delfgou	Hannes Gode
Hien de Jager	Toon de Jager
Manus Bos	Tomas Delfgau
Willem de Goede	Jan de Koning
Hein de Koning	Cornelis Gode

al de knechten bij de weduwe Voorsteegh

Bestudering van de negentien namen leert dat het aantal werknemers in 1875 slechts twee meer is dan dat van 1623. Nu zijn er echter geen vrouwelijke arbeidskrachten bij. In 1623 waren dat er vier: twee *afdraegsters* en twee *upsetsters*⁴⁾. Negentien personen schijnen nodig geweest te zijn om een oven optimaal te laten branden, hoewel een zekere P. W. L. het advies geeft in een artikel *Nijverheid* in Van der Mondes *Tijdschrift*, dat een oven ook rendabel geëxploiteerd kan worden met dertien man werkvolk.

De tweede dakpan waarop ik de aandacht wil vestigen, dateert van 1884. Hij is grijs en vervaardigd door een *Delfgou*, een naam die op de andere pan drie maal voorkwam. Ik kon deze pan bekijken bij de heer C. A. Delfgou te Amerongen, die werkzaam is bij een architectuur en stedebouwkundig bureau te Utrecht. De appel valt niet ver van de boom. Hij toonde mij een gecalligrafeerde dakpan die zijn grootvader *Cornelis Delfgou* ooit maakte. De inscriptie op de pan spreekt voor zich:

Cornelis Delfgou
Oudt 17 jaar
Gebooren te Maarzen
in het jaar = 67
ZUILEN

Tenslotte: enkele jaren geleden gaf ik een aanzet om de dakpanoven die gelegen was tussen de huizen aan de Dorpsstraat te Oud-Zuilen en die eens behoorde aan de firma Weener, te behouden voor het nageslacht. Ik dacht daarbij: mag dat a.u.b. Het is de laatste! Ik stelde voor deze fabriek in te richten als museum voor dit in de Vechtstreek geheel verdwenen ambacht.

Hoewel van alle kanten blijken van instemming opklonken, staat het complex er nog steeds in een belabberde toestand bij. De gemeente Maarssen en de Rijksdienst voor de Monumentenzorg schijnen te slapen maar of deze slaap zo onschuldig is, blijft voor mij de vraag.

Het is jammer dat het bedrijfsarchief ligt te verschrommelen, dat de oude werktuigen bij de Gemeentelijke Reinigingsdienst liggen te verrotten, dat de gebouwen waarin een eerlijk ambacht werd uitgeoefend, tot puin staan te vergaan en langzaam verkrotten.

Schalkwijk

G.H. Landzaat

¹⁾ Mbl. OU 45 (1972), 56

²⁾ idem, 54

³⁾ Blib. Prov. Utrecht

⁴⁾ Mbl. OU 45 (1972), 54

Vredenburgse Varia (4)

Bijzonder rijk aan details zijn die afdelingen van de bouwrekeningen die het geleverde ijzerwerk *groff ende cleijn* tot onderwerp hebben. Van spijkers tot de kettingen voor de *valbruggen* treft men er in aan. Uit de rekening van 1535 (RAU Rechterlijke Archieven 386-3), die de laatste grote bouwcampagne tot onderwerp heeft, blijkt op fo 21r dat het kasteel een brievenbus bezeten heeft, al moest die term kennelijk nog uitgevonden worden: *meester Adriaen, grofsmidt ende busmaecker, borger t'Utrecht* heeft tussen 6 oktober en 28 december 1535 gemaakt *die ijserkens in 't gat dair men die briefkens in werp voor (het) voorste poorthuijsken*. Wil de huidige postbode vaak niet meer tot aan de deur komen, hier mocht men het kasteel kennelijk niet verder naderen. Intrigerend blijft overigens wat het voor *briefkens* geweest zijn, want echte brieven gingen per bode.

T. J. Hoekstra